

KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTISANOMAT

**TARJA
FILATOV:
HOIVA-ALA ON
PALKANKOROTUKSENSA
ANSAINNUT.**

SIVU 3

**LAURI
JORMANAINEN:
PALVELUT
RAKENNETAAN
IHMISTEN
TARPEISIIN.**

SIVU 6

KOKO ALUEEN ASIAALLA

SALLA FAGERSTRÖM on Suomen ainoa viittomakielinen kuuro aluevaltuutettu. Hän puolustaa erityisryhmiä, joiden ääntä ei aina kuulla päätöksenteossa. SDP haluaa turvata sujuvan hoitopääsyn kaikille myös Hämeessä.

**KAISA
LEPOLA:
OMA HÄME
ON TEHNYT
OIKEITA
PÄÄTÖKSIÄ.**

SIVU 5

pääkirjoitus

SUUNTA ON OIKEA, MUTTA TYÖ KESKEN

Sote-uudistuksen myötä kunnilta siirtyi hyvinvointialueille laaja kokonaisuus: perusterveydenhuollon palvelut (terveysasemat, neuvolat, oppilashuolto, sosiaalityö, suun terveydenhuolto, ikääntyneiden palvelut ja vammais- ja palvelut) sekä erikoissairaanhoidon ja pelastustoimi. Paljon puhutun ja myös parjatun uudistuksen päätavoite on turvata kaikille yhdenvertaiset ja laadukkaat palvelut.

Hyvinvointi- ja terveystarvojen kaventaminen sekä pelastustoimen valmiuden varmistaminen luovat perustaa turvallismalle yhteiskunnalle. Hoito- ja palveluketjuja on hiottu ja palvelujen integraatiota on viety käytäntöön. Matkaa on kuitenkin jäljellä, pitkän matkan juoksussa olemme vasta ensimmäisessä kaarteessa.

Silti Kanta-Hämeessä on otettu merkittäviä askelia. Monissa palveluissa hoitoon pääsy sujuu lakisääteisten aikojen puitteissa tai on ainakin parantunut alkuvaiheesta. Hyvinvointialue on kehittänyt toiminta-

sa aluevaltuuston arvojen ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Vaikeiltakaan päätöksiltä ei ole vällytty, mutta olemme Kanta-Hämeessä nostamassa päätä pikkuhiljaa pinnan yläpuolelle talouden suhteen. Valtiolta tulevan rahoituksen kehitys on sen sijaan huolestuttava. Kahden viikon hoitotakuun toteuttaminen hyvinvointialueilla edellyttäisi valtiolta 96 miljoonan euron rahoitusta.

Hallitus on kuitenkin päättänyt toisin: rahoitusta ollaan antamassa 65 vuotta täyttäneiden Kela-tukeen yksityislääkärillä. Valtion rahaa valuu siis yksityisille terveysjärjestelmien sijaan, että se ohjattaisiin kaikkien hoitopaasyn turvaamisen ja julkisen terveydenhuoltoon.

SDP:n aluevaltuustoryhmä tekee työtä sen puolesta, että sote-palveluiden painopistettä voitaisiin siirtää ennakoivaan työhön ja toimiviin perustason palveluihin.

Palveluiden siirto hyvinvointialueelle on irrottanut niiltä yhteyden kuntiin. Pidämme tärkeänä, että tätä yhteistyötä vahvistetaan. Hyvinvointialueen ja kuntien asukkaat

” Palveluiden painopistettä pitää siirtää ennakoivaan työhön.”

Pirjo Ailjärvi
Aluehallituksen jäsen
Hämeen SDP:n piirin
puheenjohtaja

ovat yhteisiä, ja hyvinvoinnin edistämisen tulee olla tiiviistä yhteistyötä ja luonteva osa arkea.

Me SDP:ssä pidämme kiinni kahden viikon hoitotakuusta. Nopealla hoitoon pääsillä ehkäisemme sairauksien pahenemista ja vähennämme kalliiden erikoistason palveluiden tarvetta. Ikääntyneiden terveyden ylläpitämisen merkitys korostuu vuosi vuodelta.

Ennaltaehkäisy lisää terveitä elinvuosia, pidentää työuraa sekä vahvistaa taloutta ja koko yhteiskunnan hyvinvointia. ●

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ TAKAA TOIMIVAT PALVELUT

Hyvinvointialueilla on epätietoisuutta tulevasta, ja siksi sote-ammattilaisten jaksaminen on koetuksella. Oma Hämeen työntekijät arvostavat kuitenkin työnantajansa.

Hytinvointialueiden hoitohenkilöstön arki on ollut viime vuodet yhtä myllerrystä: palkkausjärjestelmät uusiksi, organisaatiorakenteet uusiksi, palveluverkot uusiksi. Muutoksia riittää edelleen myös Kanta-Hämeen hyvinvointialueella. Historian suurimman palkkausjärjestelmän uudistuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa palkkoja ja korvata vanhat, sirpaleiset järjestelmät.

– Kaikki entiset järjestelmät on rikottu, mutta uutta ei ole ehditty vielä kunnolla rakentaa. Se on aiheuttanut epävarmuutta, Tehyn koordinoiva pääluottamusjohtaja **Piritta Järvinen** kertoo.

Turvallisuuden tunne murenee ja työntekijät ovat väsyneitä epävarmuuteen. Jaksamista ei edistä se, että hallituspuolueiden poliitikoilta tulee kommentteja, joiden mukaan soten palkkaratkaisut ovat syypää hyvinvointialueiden rahoitusongelmiin.

– Eihän se näin ole. Ammattitaitoisia työntekijöitä tarvitaan, ja he ovat taastusi ansainneet palkkansa, joka heille koulutustasoonsa nähden kuuluu, sanoo Järvinen, joka on myös SDP:n Oma Hämeen aluevaltuutettu.

Hyvinvointialueilla käydään tiuhaan yt-neuvotteluja. Vaikka Oma Hämeessä hoitohenkilöstöä ei ole irtisannottu, muu muutos on jatkuvaa: toimintoja yhdistetään, toimi-

pisteitä suljetaan, työtehtäviä järjestellään. Keväällä 2026 otetaan käyttöön myös uusi Assi-sairaala Hämeenlinnassa. Muuttoa odotetaan innolla, mutta toisaalta tiedetään, että uuden käyttöönotto aiheuttaa valtavasti uuden opettelua. Kaikesta huolimatta Järvinen korostaa, että työntekijöiden ja työnantajan välinen neuvotteluyhteys on hyvä.

Me katsomme asioita eri puolilta pöytää, mutta päämäärä on yhteinen: hyvinvoiva henkilöstö, oikeissa tehtävissä, oikealla palkalla.

Henkilöstön edustajat tukevat työhyvinvointia parhaansa mukaan. Ongelmista huolimatta Oma Häme on pärjännyt hyvin työnantajien imago-kyselyssä ja on hyvinvointialueiden parhaimmistoa. Myös asiakastyytyväisyys on korkeaa tasoa.

– On tärkeää muistaa, että meillä on myös paljon asioita hyvin. Kentältä tulee tosi hyvää palautetta, erityisesti muualta siirtyneiltä työntekijöiltä, Järvinen sanoo.

Hän muistuttaa, että hyvinvoiva henkilöstö sitoutuu ja hoitaa työnsä – ja potilaat – hyvin.

– Ilman osaavaa henkilöstöä ei ole hyvinvointialuetta. He ovat tärkein voimavaramme ja käytinkorttimme. Kun pidetään ammattilaisista huolta, he pitävät huolen asukkaista.

Oma Hämeen hyvinvointialueella työskentelee 7 000 ihmistä, joista noin 4 500 on hoitohenkilöstöä. Palkkoja Oma Häme maksoi vuonna 2024 noin 400 miljoonaa euroa. ●

Piritta Järvinen

” Oma Häme on pärjännyt hyvin työnantajien imago-kyselyssä.”

OMA HÄME SOTE-ALUEIDEN KÄRJESSÄ

Oma Häme on noussut hyvinvointialueiden kärkijoukkoon sekä taloudessa että palveluissa. SDP toivoo silti hallitukselta lisäaikaa alijäämien kattamiseen.

Kun sote-uudistus astui voimaan, monella hyvinvointialueella oli nopeasti edessä rahoitushokki, jonka kanssa kipuillaan edelleen. Myös Kanta-Hämeessä ensimmäisten toimintavuosien alijäämä oli kymmeniä miljoonia, ja edessä oli säästöjä. Aluevaltuutettu ja aluehallituksen jäsen, SDP:n kansanedustaja **Tarja Filatov**in mukaan koko uudistus osui vaikeaan saumaan. Rahotusmekanismi laadittiin ennen Ukrainan sodan alkamista ja ennen kuin korot lähtivät jyrkkään nousuun.

– Kukaan ei voinut ennakoita, miten paljon toimintaympäristö muuttuisi. Ja kun osa rahoituksesta perustuu jälkikäteiseen tarkasteluun, jäi alkuvaiheen budjettiin iso aukko, Filatov sanoo.

Samaan aikaan myös yksityisten palvelujen hintoja nostettiin hyvin nopeasti. Lisähaasteita toivat vuokrat. Hyvinvointialueet perivät kunnilta kiinteistöjä etukäteen sovitulla vuokrasopimuksilla, joiden taso oli monin paikoin ylimitoitettu. Vaikka kunnat olisivat olleet valmiita tulemaan vastaan, se ei siirtymäsäännösten mukaan ollut mahdollista.

Myös hoivasektorin palkankorotukset osuivat samaan saumaan. – Sinänsä se oli oikein, koska oli pula tekijöistä ja ihmiset ovat palkkansa ansainneet.

Asiakaskokemus Suomen huippua

Oma Häme toimi ripeästi lähtiessään paikkaamaan alijäämiä, jotka pitäisi kattaa vuoden 2026 aikana.

– Tehostamistoimia käynnistettiin, mutta säästöissä pidettiin huolta, että ne eivät olisi ”höpösäästöjä”.

Tulokset näkyvät: Asiakaskokemus lääkäripalveluista on huipputasoa. Luottamus terveydenhuollossa on kolmanneksi ja sosiaalipalveluissa seitsemänneksi paras hyvinvointialueiden joukossa. Säästöpäätökset eivät siis automaattisesti tarkoita tyytymättömyyttä.

Onnistumisen taustalla on hyvä lähihoitaminen ja alkujaan hyvä lähtötilanne esimerkiksi keskussairaalan kustannustehokkuudessa. Myös palveluverkon uudistaminen on ollut osa ratkaisua, vaikka se tekikin kipeää. Tehokkuutta on saatu palveluita keskittämällä, digipalveluita luomalla ja ottamalla käyttöön esimerkiksi ikääntyneille suunnattu liikkuva kotisairaala GerBiili.

– Mutta jos pystytään turvaamaan hoidon laatu, riittävä henkilökunta ja erikoisosaaminen, valitsen kyllä ne, Filatov perustelee keskittämisen hoitotyötä.

Perusasiat ratkaisevat onnistumisen

Oma Häme on kääntänyt taloudellista kurssiaan hyvin ja on nyt suurimman ylijäämän alueita. Filatovin mukaan ollaan oikealla uralla. Onnistuminen riippuu myös **Petteri Orpon** hallituksen päätöksistä.

Sote-uudistus on usein esillä kriisien kautta. Tarja Filatov muistuttaa, että moni asia muuttuu koko ajan kohti parempaa.

– Mikäli hallitus ei saa ajoissa tehtyä lakia, joka antaisi lisäaikaa talouden tasapainottamiseen, joudutaan tekemään kiireisiä päätöksiä, Filatov varoittaa.

Hän toivoo, että järki voittaa ja säästöistä ei tule niin rajuja, että ne vaikuttavat hoitoon pääsyyn. Filatovin mukaan pysyvämpiä säästöjä syntyy ennaltaehkäisystä, toimivasta perusterveydenhuollosta ja palvelujen paremmasta yhteensovittamisesta.

Millaisena Filatov näkee lähivuosien Oma Hämeen? – Mun unelma on se, että hoitotakuu toimii oikeasti, lastensuojelu on kunnossa ja mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat saavutettavia.

– Vanhusten ei tarvitse pelätä, etteivätkö he saisi apua. On tärkeää, että ympärivuorokautiseen hoivaan pääsee silloin, kun tarve on.

Luottamus ratkaisee myös sotessa

Filatov on pitkän poliittisen uransa aikana nähnyt kaiken, mutta sote-uudistus on ollut hänelle henkilökohtaisestikin vaativa prosessi. Hän on vakuuttunut siitä, että ratkaisu oli oikea.

– Moni toivoi, että olisimme voineet jatkaa kuntapohjaisesti. Mutta jos uudistusta ei olisi tehty, palvelut olisivat romahtaneet.

Poliittikka on luottamusbisnestä, ja ihmisten luottamus soteen ei tällä hetkellä ole kovin korkealla. Filatovin mukaan luottamus terveydenhuollossa on yhtä tärkeää kuin esimerkiksi työmarkkinoilla, jossa siitä puhutaan paljon. Luottamusta voidaan kohentaa vain konkreettisilla tuloksilla.

– Lääkäriin pääsy ja tyytyväisyys hoidon laatuun ovat keskeinen asia. Perusterveydenhuollon toimivuus ja sen integrointi erikoissairaanhoidon oltava sujuvaa, ilman pitkiä viiveitä.

” Mun unelma on, että hoitotakuu toimii ja apua saa.”

Mainettaan parempi uudistus

Hyvinvointialueiden tilasta riittää isoja ja kriisiä kirkuvia otsikoita. Mediahuomio on ollut kova, mutta Filatov muistuttaa mittasuhteista.

– Ongelmista pitää puhua. Mutta jos julkisuudessa korostuu vain se, mikä ei toimi, ihmisille syntyy tunne, että mikään ei ole kunnossa. Se ei pidä paikkaansa.

Hän sanoo ymmärtävänsä ihmisten huolet, mutta kannustaa kuntalaisia katsomaan myös kokonais kuvaa.

– Kohtuullisen turvallisella mielellä voi olla, että hoitoon pääsee. Olen nähnyt tämän omiinkin läheisten kautta. Meillä on paljon parannettavaa ja kiirottävää, mutta meillä on myös paljon, mistä voi olla ylpeä. Apua saa, ja se on tärkeintä. ●

Salla Fagerströmillä on huoli niin kuurojen kuin muiden erityisryhmien tasavertaisuudesta yhteiskunnassa.

DEMOKRATIA VAATII TULKKAUSTA

Viittomakielinen aluevaltuutettu Salla Fagerström puolustaa oikeutta tulla ymmärretyksi. Suomi ei ole kuuron oma kieli, joten tulkkauspalvelu ei ole erityisetu, vaan demokratian kivijalka.

Vuoden 2025 aluevaaleissa Salla Fagerström teki historiaa: hänestä tuli Suomen ensimmäinen viittomakielinen kuuro aluevaltuutettu. Kanta-Hämeen aluevaltuuston lisäksi hänet valittiin myös Hausjärven kunnanvaltuustoon.

– Menin läpi selkeästi. Ehkä edustan vähemmistöryhmiä, joiden ääni ei ole aiemmin päässyt kuuluviin.

Politiikkaan lähtöä edelsi vuosien kansalaisaktiivisuus.

– Kela teki yllättävän linjauksen vuonna 2024 kielitäsään tallennettujen sisältöjen tulkkausten. Se tarkoitti, ettei esimerkiksi podcastien tulkkaus ollut enää mahdollista. Pidän tätä perustuslain vastaisena ja valitin asiasta yhdenvertaisuus ja tasa arvolautakuntaan.

Kela joutui perääntymään. Samassa yhteydessä SDP:n kansanedustajat osoittivat tukensa tulkkauspalveluiden käyttäjille.

– Liityin puolueeseen, sillä tuntui hyvältä liittyä joukkoon, joka tunnusti arvoni ihmisenä.

Tulkkaus ei ole erityisetu

Kelan järjestämä viittomakielen tulkkauspalvelu on välttämätön osa kuuron osallistumista yhteiskuntaan. Nykymuodossa palvelu ei vastaa käyttäjien tarpeisiin niin hyvin kuin pitäisi.

– Esimerkiksi aluerajaus on absurd. Minulle lähetetään tulkkeja Turusta, vaikka Uudellamaalla toimivat tulkit olisivat lähempänä ja he olisivat osaamiseltaan sopivia.

Vaikka tulkkeja saa melko helposti arjen tilanteisiin, osaaminen ei välttämättä ole aina tilanteeseen sopivaa.

Valtuustotyössä tulkkausten merkitys korostuu.

– Haluan tuoda keskusteluun uusia näkökulmia. Se vaatii, että tulkit tuntevat minut ja osaavat välittää viestini oikein. Fagerströmillä on valtuustotyössä käytössään noin kymmenen niin sanottua listatulkkiä.

– Ilman tulkkeja osallistumiseni olisi mahdotonta. Minulla on valtuuston kokouksissa aina kaksi tulkkiä. Saatan silti pudota kärryiltä, jos viitataan aiempiin keskusteluihin tai asiakokonaisuuksiin, joita minä tai tulkkinen emme tunne.

Tämä osoittaa, ettei yhdenvertaisuus toteudu automaattisesti edes päätöksenteossa.

Suomi voi olla vieras kieli

Yksi kuurojen viittomakielisten haasteista liittyy viranomaisten tulkkausvastuuseen. Kun kuuro kutsutaan asioimaan, on viranomaisen huolehdittava tulkin tilaamisesta. Tämä ei aina toteudu kunnolla.

Esimerkiksi sairaaloissa tulkit saatetaan säästösystistä tilata paikalle vain osaksi aikaa ja ajatellaan, että kuuron kanssa voi kommunikoida paperilapulle kirjoittamalla. Keskille kirjoitettu kieli ei kuitenkaan ole tuttua.

– Puhuttu kieli on kuurolle vieras kieli. Voi olla, että he ymmärtävät sitä yhtä hyvin kuin keskiverto suomalainen ymmärtää viroa. Turvallisin kieli kuuron kanssa onkin yleensä viittomakieli. Se vähentää väärinymmärryksiä ja jopa hoitovirheitä.

Myös viittomakielinen valtuutettu on monelle uusi asia. Ihmiset eivät aina tiedä, miten tulkin ja kuuron kanssa kuulu toimia.

– Toivon, että ihmiset juttelisivat suoraan minulle, vaikka kirjoittamalla. Se luo yhteyden.

Vaikuttamisen palo kasvaa

Fagerströmillä on lisääntyvää paloa vaikuttaa vammaispoliittisiin päätöksiin myös jatkossa.

– Vammaisissa henkilöissä on mieletön resurssi, jota ei ole osattu hyödyntää. Vammaiset ja heidän tarpeensa nähdään kulueränä, kun sen sijaan pitäisi nähdä, miten esteetön, saavutettava ja kehollisen moninaisuuden hyväksyvä yhteiskunta hyödyttää kaikkia kansalaisia, hän muistuttaa.

Vaikka paloa onkin, Fagerströmin elämä ei ole pelkkää vaikuttamista. Hän asuu Hausjärvellä puolisonsa ja kahden lapsensa sekä kuuden koiran ja 24 kanan kanssa.

– Kanat ovat älykkäitä, hauskoja ja läysin aliarvostettuja. Fagerström on ammatiltaan tietokirjailija, toimittaja ja käsikirjoittaja. Hän on myös Kuurojen Liiton puheenjohtaja, toimii Helsingin seurakuntayhtymässä viittomakielisten työn juhluvuoden projektisihteerinä ja opiskelee valtiotiedettä Helsingin yliopistossa.

– Vääryydet ja epäoikeudenmukaisuudet ottavat minua päähän. Ajattelen olevani jonkinlainen instrumentti, jonka kautta yhteisesti jaettu turhautuminen jalostuu toiminnaksi. Tässä maailmassa mikään ei muutu, jos kukaan ei tee sitä toisin.

”Vammaisissa on resurssi, jota ei osata hyödyntää.”

kolumni

PAREMPIA PALVELUJA

VUODEN 2025 aluevaaleissa SDP säilytti Kanta-Hämeessä suurimman puolueen aseman ja lisäsi valtuustopaikkojaan neljällä. SDP:n valtuutettuja on nyt 19. Hallitusryhmä kasvoi yhdellä ja on nyt viisijäseninen, ja kuudentena hallituspöydän äärellä on myös valtuuston varapuheenjohtaja.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue on tehnyt oikeita, palveluita kehittäviä, mutta myös laakisäätöisiä palveluita tällä hetkellä paremmalla tasolla kuin hyvinvointialueen aloittaessa. Toimintamalleja on kehitetty ja kotiin vietäviä palveluita on lisätty. Kaikkien toimenpiteiden jälkeen asiakkaiden tyytyväisyyttä palveluihin on todella korkea. Tuorein NPS-luku on 83.

Kulukehitystä on Oma Hämeessä saatu hillittyä ja asemaa itsenäisenä toimijana vahvistettua. Talouden reunaehdot ovat edelleen haastavat.

Työterveyslaitoksen järjestämän työhyvinvointikyselyn tulokset ovat meillä valtakun-

nallisesti vertailtuna hyvät, mutta muutosten tahti kuormittaa henkilöstöä. Työntekijöitä on saatu avoimiin virkoihin ja tehtäviin varsin hyvin.

Assi-sairaalan avajaisia vietetään helmikuussa.

Alueemme voi olla ylpeä uudesta, maailman inhimillisimmästä sairaalasta, jossa toimiminen edistämiseksi on otettu tutkimusten mukaisesti huomioon suuret luonnonvaloa tulvivat ikkunat, avarat tilat ja tilataide.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue on mukana monissa valtakunnallisissa kehittämissä hankkeissa. Vastikään on päättynyt kahden vuoden EU-rahoitteinen hanke, jossa on kehitetty uusi tapa arvioida palveluiden vaikutusta systemaattisesti.

Tämä työ tuottaa merkittäviä hyötyjä: arviointimallin avulla asukkaiden palvelupolut selkeytyvät, palvelunohjaus paranee ja palvelukokemus sujuvoituu. Suurimmat hyödyt näkyvät pitkällä aikavälillä, kun palveluja pystytään suunnittelemaan yhä ennakoivammin.

Jokainen tarvitsee sosiaali- ja terveyden-

huollon palveluita jossain vaiheessa elämässään, ja moni hoitaa myös läheistensä asioita. Eri palveluiden tarve voi olla usein myös samanaikaista. Yhteistyö eri ammattilaisten välillä ei ole sote-ammattilaisille uutta, mutta siitä huolimatta on tunnistettu yhä uudelleen tarpeita yhteensovittava asiakkaan palveluja.

Oma Hämeessä panostetaan vakavia tai toistuvasti rikoksia tehneiden nuorten auttamiseen.

Nuorisooriainen rikososaaminen Kanta-Hämeessä hankkeessa kehitetään tuki toimintamallia pääasiassa olaköisille nuorille ja syvennetään rikoksia tekevien nuorten kanssa työskentelevien osaamista. Hanke jatkuu oikeusministeriön erityisavustuksella maaliskuuhun 2026 saakka. Vastaavia hankkeita toteutetaan myös muualla Suomessa.

Lisäksi hyvinvointialueen sisälle rakennetaan parhaillaan NERO-verkostoa, jossa sote-ammattilaiset saavat työskenteleensä tukea toisiltaan sekä hankkeen asiantuntijoilta. Kanta-Hämeessä kehitetään palveluita turvallisesti, rohkeasti ja toisiimme luottaen. ●

Kaisa Lepola
Aluehallituksen
puheenjohtaja

JÄRJESTÖT OVAT SOTEN SELKÄRANKAA

Vanhustyön ammattilainen Silja Nurmi kantaa huolta sote-järjestöjen asemasta. Isot leikkaukset uhkaavat järjestöjen toimintakykyä ja samalla koko sote-järjestelmän kestävyyttä.

Silja Nurmi on ensimmäisen kauden Oma Hämeen aluevaltuutettu, mutta vaikuttamistyö alkoi jo vuonna 2017, kun hän vain 21-vuotiaana nousi Riihimäen kaupunginvaltuustoon.

– Lähdin vähän vahingossa ehdolle, kun etsittiin nuoria kuntapolitiikkaan. Pääsin läpi, vaikka en ihan tiennyt, mihin olin ryhmässä.

Silja Nurmi

Nyt hän istuu kaupunginvaltuustossa kolmatta kautta ja ensimmäistä kautta varapuheenjohtajana. Aluevaaleihin hän lähti vahvalla vanhustyön kokemuksella.

– Olen tehnyt töitä ikäihmisten parissa yli kymmenen vuotta, muun muassa kotihoidossa ja muistiasiantuntijana. Näen läheltä, miten esimerkiksi ennaltaehkäisevää työtä on jouduttu karsimaan.

Leikkaukset osuvat arkeen

Järjestöillä on iso rooli silloin, kun ihminen tarvitsee tukea ja muu järjestelmä ei tavoita ihmistä.

– Joskus järjestö jää myös ainoaksi tahoksi. Esimerkiksi meillä muistisairaiden vertaistukiryhmät pullistelevat. Ihmiset kaipaavat tietoa ja tukea, ja kaikkia pyritään auttamaan, mutta resurssit ovat vähissä. Tilanne on vastaava myös muualla.

Hallitus leikkasi sote-järjestöjen valtionavustuksista 140 miljoonaa vuoden 2024 tasosta. Leikkaukset tulevat voimaan täysimääräisinä 2027, mutta vaikutukset näkyvät jo.

– Toimintaa on supistettava, eikä kaikkiin yhteydenottoihin ehditä vastata. Ryhmiä karsitaan, apu viivästyy.

Eriyksen haavoittuvassa asemassa ovat muistisaira, mielenterveys- ja päihdekuntoutujat sekä yksinäiset vanhuksat.

– Moni ei jaksa tai osaa hakea apua, varsinkin jos sairastumiseen liittyy hahmottamisen tai aloitekyvyn heikentymistä. Kuka auttaa, jos omaisia ei ole?

Hyvinvointialueet tarvitsevat järjestöjä

Nurmen mukaan hyvinvointialueilla ja järjestöillä on sama päämäärä, mutta keinot ja mahdollisuudet vaihtelevat.

– Alueilla ei ole resursseja ennaltaehkäisevään ja riittävään kulkemaan työhön. Mutta jos järjestöiltä leikataan, kaatuvat ongelmat takaisin alueille.

Yhteistyötä tehdään, mutta se ei yksin riitä. Suunnitella vaikeuttaa rahoituksen epävarmuus.

– Saamme tietoa tulevan vuoden rahoituksesta pari päivää ennen joulua. Suunnitella siinä sitten tulevaa.

Nurmen mukaan rahoituspäätöksissä on siirrytty virkamiestyöstä yhä enemmän poliittiseen ohjaukseen. Aiemmin päätökset perustuivat ammattilaisten arvioihin, nyt ohjaus tulee ministeritasolta. Samalla järjestöille on ilmoitettu, ettei uutta rahaa ole tulossa.

– Vaikka avuntarve kasvaa, rahoitus ei kasva. Se on nurinkurista, Nurmi sanoo.

– Järjestöjen merkitys ei ole ideologinen, vaan käytännöllinen kysymys. Ilman kolmatta sektoria sote ei toimi. Jokainen järjestöille annettu euro on investointi. ●

PALVELUJA IHMISILLE, EI JÄRJESTELMÄLLE

Hyvinvointialueen kehittämisen ytimessä ovat sujuva hoitopääsy ja henkilöstöstä huolehtiminen. Sd-ryhmän puheenjohtaja vaalii hyvää yhteistyötä muiden puolueiden kanssa.

Valkka Lauri Jormanaisen elämä on täynnä politiikkaa, on sinne mahtunut paljon muutakin. Hän on pelannut jalkapalloa nappulaikäisestä näihin päiviin, syksyyn 2025 asti.

– Omat vaivansa tämän ikäisenä jo on. Nyt on muiden lajien vuoro, hän naurahtaa.

Politiikka tuli 44-vuotiaan vanginvartijan elämään juuri jalkapallon myötä.

– Vuonna 2012 Riihimäellä tuskailtiin kenttöolosuhteita, mutta kaupungin päätöksenteossa ei ollut ketään lajin parista. Sanoin, että jos kukaan muu ei lähde, minä lähdän.

Jormanainen on nyt Riihimäen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen jäsen sekä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen eli Oma Hämeen aluevaltuutettu ja aluehallituksen jäsen. Aluevaltuustossa hän on sosialidemokraattien ryhmän puheenjohtaja.

Politiittisen ryhmän vetäminen vaatii kykyä rakentaa yhteistyötä eri suuntiin ja muihin poliittisiin ryhmiin. Keskeistä on tiivistä, kun asioita valmistellaan ja sovitellaan kantoja yhteen.

– Päätöksenteko ei voi perustua yllättäviin ulostuloihin kokouksissa. Niistä seuraa aina viivästyksiä. Meillä on toimivat viestiryhmät ja säännölliset palaverit sekä ryhmäpuheenjohtajien kesken että oman ryhmän sisällä.

Jormanainen muistuttaa, että puheenjohtaja edustaa koko ryhmää, ei vain omia mielipiteitään. Demarien ryhmää hän kehuu monipuolisen osaavaksi joukoksi: erilaisilla taustoilla olevia, eri-ikäisiä ihmisiä, joilla kaikilla on omat vahvuutensa, jotka he tuovat kokonaisuuteen.

Päätöksiä yli kuntarajojen

Hyvinvointialue ei voi olla kuntien välistä kissanhännänve-toa, vaan on katsottava kokonaisuutta ja otettava päätöksenteossa huomioon koko alueen ja asukkaiden etu.

– Jos jokainen alueen 11 kuntaa vetää siltarumpupolitiikalla kotiinpäin, isot kaupungit jyräävät helposti pienem-mäl. Meidän pitää tehdä päätöksiä ihmisille – ei kunta-rajoiden mukaan.

– Kun erikoissairaanhoidon keskitetään uuteen Assi-sairaalaan, se saattaa tuntua pienemmissä kunnissa kaukaiselta. Mutta samalla kehitetään esimerkiksi liikkuvia palveluita, joilla voidaan auttaa erityisesti pienempien kuntien ihmisiä.

” Meidän pitää tehdä päätöksiä ihmisille, ei kuntarajojen mukaan.”

Kunnat ovat tärkeitä kumppaneita. Aluevaltuutettujen on kuitenkin tärkeää edustaa koko aluetta, eikä käpertyä oman kunnan asioiden hoitajaksi. Näin toimimalla Kanta-Häme pärjää varmasti jatkossakin.

Hoitoa on saatava ajoissa

Sosialidemokraattien kärkitavoite on hoitopääsyn turvaaminen. Kun riittävän aikaisessa vaiheessa päästään kiinni terveysongelmiin, se on taloudellisesti ja inhimillisesti järkevämpi vaihtoehto kuin se, että ihmiset odottavat jonoissa, vaivat pahenevat ja sairauslomamat pitenevät.

Toinen painopiste on ollut talouden hallinta. – Jos emme itse hoida talouttamme, valtio ottaa ohjat. Silloin joudutaan ratkaisuihin, jotka voivat olla meille epäedullisia.

Kanta-Hämeessä asiat ovat kuitenkin suht hyvin verrattuna moneen muuhun alueeseen. Asiakastytyväisyys on hyvä, henkilöstö arvostaa työnantajaa ja alijäämätkin ovat kääntymässä ylijäämiksi. Miksi Oma Häme on onnistunut?

Jormanaisen mukaan toiminta on ollut johdonmukaista ja määrätietoista niin viranhaltijoiden kanssa kuin aluevaltuutettujen kesken. Keskeiseksi menestystekijäksi nousee henkilöstö.

– Kaikki riippuu siitä, miten henkilöstö jaksaa, ja viimeisin henkilöstökysely näytti jopa parempia tuloksia kuin edellinen. Hyvinvoiva henkilöstö on ainoa voimavara, millä me pystymme saavuttamaan tavoitteet.

Onnistumiset pitää kertoa

Soto-uudistus herättää edelleen suuria tunteita, ja jokaisella on mielipide siitä, miten palvelujen järjestämisessä on onnistuttu.

Jormanainen ymmärtää, että uudistus tuottaa tuskaa. Hän kuitenkin sanoo, että uudistus tehtiin turhan myöhään, ja monet ongelmat juontavat juurensa aiemmilta vuosilta.

Tässä tilanteessa hän korostaa viestimisen tärkeyttä. – Me poliitikot emme voi istua hiljaa. Meidän pitää kertoa ihmisille, mitä on tehty, miksi ja millaisilla tuloksilla. Meidän ryhmämme on järjestänyt eri puolilla maakuntaa tilaisuuksia, joissa moni on sanonut, että ”olipa hyvä kuulla asioista näin selkeästi”, Jormanainen sanoo. •

Tehtävämme on tarjota tarpeita vastaavia palveluita, asuinpaikasta riippumatta, sopivinta palvelun muotoa käyttäen.

kolumni

SELKEÄÄ SUUNTA JA YHTEISTÄ JOHTAMISTA

Tulevaisuuden haasteet ovat monisyisiä, ja siksi meidän on välttämätöntä onnistua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

On rohkaisevaa, että meillä on jo näyttöä siitä, että tämä työ tuottaa tuloksia: Kanta-Häme on valtakunnallisesti onnistunut parhaiten tyypin 2 -diabetesriskissä olevien elintapaneuvonnassa sekä alkoholinkäytön mini-interventiassa. Myös liikuntalähete ja diabetesriskissä olevien digipolku ovat tukenet myönteistä kehitystä.

Nämä esimerkit osoittavat, että kun tavoitteet ovat selkeät ja tekeminen johdonmukaista, hyvinvointi vahvistuu ja ongelmia ehkäistään jo ennen kuin ne kasautuvat.

Siksi tarvitsemme kuntien kanssa yhteiset, konkreettiset tavoitteet, jotta suunta on selkeä ja edistymistä voidaan seurata. Hyvinvointialue ja kunnat eivät saa toimia erillään, vaan yhdessä ja avoimesti. Ennaltaehkäisevän työn on oltava suunnitelmallista ja vaikuttavaa, ei irrallinen lisätehtävä.

On tärkeää muistaa myös taloudellinen näkökulma. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYIL-kerron palkitsee rahoitusjärjestelmän kautta alueita ja kuntia tuloksellisesta hyvinvoinnin edistämisestä, mikä vahvistaa työn merkitystä.

Työ ei kuitenkaan onnistu ilman kolmannen sektorin toimijoita. Järjestöt ja vapaaehtoiset tavoittavat ihmisiä,

joita viranomaiset eivät aina tavoita, ja kolmannen sektorin osaaminen täydentää palvelujärjestelmää ainutlaatuisella tavalla. Yksi esimerkki yhteistyöstä on tänä vuonna avattu Hyvinvointisi tueksi -sivusto, joka kokoaa kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen hyvinvointia tukevat palvelut yhteen, helposti löydettävään paikkaan.

Oma Hämeen integraatiovaliokunnassa seuraamme kokonaisuutta säännöllisesti ja varmistamme, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen näkyy käytännössä. Puheenjohtajana näen läheltä, kuinka paljon hyvää työtä jo tehdään – ja kuinka tärkeää on vahvistaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

Jotta voimme kohdata tulevaisuuden haasteet, pitää muistaa, että ennaltaehkäisevä työ on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ytimessä. •

Miia Nahkuri

SDP:n aluevaltuutettu, integraatiovaliokunnan puheenjohtaja

SDP:N ALUEVALTUUSTORYHMÄ

Pirjo Alijärvi
Janakkala

Salla Fagerström
Hausjärvi

Tarja Filatov
Hämeenlinna

Mia Heinonen
Hämeenlinna

Tapani Hellstén
Hämeenlinna

Lauri Jormanainen, Riihimäki

Piritta Järvinen
Hattula

Kylli Kylliäinen
Hämeenlinna

Minna Lax
Jokioinen

Kaisa Lepola
Forssa

Emmi Lintonen
Forssa

Marko Mustiala
Janakkala

Miia Nahkuri
Riihimäki

Silja Nurmi
Riihimäki

Piia Olkinuora
Hämeenlinna

Prabakaran Ranjith Kumar
Hämeenlinna

Satu Taiveaho
Janakkala

Timo Viitanen
Hämeenlinna

Ville Viitanen
Hattula

Varavaltuutetut

Ehab Abouessa, Hämeenlinna

Terhi Lehtonen, Hämeenlinna

Sari Kaakinen, Tammela

Kari Masalin, Hausjärvi

Minna-Mari Ojamäki-Salminen,

Hämeenlinna

Aluevaltuuston jäsenten sähköpostiosoitteet:

etunimi.sukunimi

@luottamus.omahame.fi

kolumni

OIKEISTON LUPAUKSET EIVÄT LÄMMITÄ

Ennen viime eduskuntavaaleja nykyinen pääministeri Petteri Orpo vakuutti, ettei hoitajia missään nimessä tulisi irtisanoon kokoomuksen politiikalla.

Nyt todellisuus on täysin päinvastainen: tuhansia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, myös hoitajia ympäri Suomen, uhkaa työpaikan menetys, vaikka hoivan ja ihmisten avun tarve ei ole kadonnut mihinkään – pikemminkin päinvastoin, sillä väestö ikääntyy ja palvelutarpeet kasvavat.

Kyse ei ole siitä, että hyvinvointialueilla olisi eletty yli varojen tai tehty vastuuttomia päätöksiä. Kertyneiden alijäämien taustalla ovat inflaatio, palkkaratkaisut, ostopalvelujen hintojen nousu ja myös sote-uudistusta edeltänyt alirahoitus. Silti hallitus oli pitkään haluton antamaan alueille riittävästi aikaa kertyneiden alijäämien kattamiseen, vaikka opposition lisäksi myös arvovaltainen Talouspolitiikan arviointineuvosto sitä painokkaasti esitti.

Lopulta hallitus joutui taipumaan paineen ja tosiseikkojen alla, ja osa alueista saa kuntaministeri Anna-Kaisa Ikonen mukaan nyt lisää aikaa – mutta eivät läheskään kaikki.

Oikeistohallitukselle ylikireä talousremmi onkin selvästi tärkeämpää kuin ihmisten hoito ja hoiva.

Tilannetta on edelleen radikaalisti heikentänyt, että hallitus on leikannut hyvinvointialueiden rahoitusta. Se on romuttanut hoitajamitoituksen ja hoitotakuun. Yksityisen hoidon Kela-korvauksiin lapioitu raha ei ole tähän mennessä parantanut hoidon saatavuutta. Se on korkeintaan entisestään vaikeuttanut hyvinvointialueiden työtä ja rekrytointia.

Myös Kanta-Hämeessä eletään vaikeita aikoja. Vaikka Oma Häme on sosialidemokraattien johdolla tehnyt määrätietoista työtä palveluiden kehittämiseksi ja ollut jopa koko maan kärkijoukkoa talouskehityksessä, on

tätä kirjoittaessa jälleen edessä uhka uusista muutosneuvotteluista.

Säästöjä on tarkoitus hakea ensisijaisesti hallinnosta ja tukipalveluista, mutta jokainen yt-kierros on henkilöstölle raskas ja epävarmuutta lisäävä. Ne ovat suoraa seurausta hallituksen harjoittamasta politiikasta, eivät niinkään alueiden omaehtoisia valintoja.

SDP on tuonut jo tammikuussa pöytäan 15 rakentavaa ja konkreettista esitystä tuottavuuden parantamiseksi ja kustannusten hillitsemiseksi kestävällä tavalla. Myös koko oppositio on tarjonnut kättään parlamentaariseen yhteistyölle palveluidemme pelastamiseksi. Pääministeri on kuitenkin torjunut yhteistyön sangen ylimieliseen tyyliin ja luvannut hallituksen selvitystä.

Alueilla ei ole varaa enää odottaa uusia selvityksiä ja raportteja – päätöksiä lisääjasta pitää tehdä välittömästi, koska muutoin alueet joutuvat tekemään budjettinsa nykyisin mukaan ja liian tiukan aikataulun mukaisesti. Se johtaa lyhytnäköisiin säästöihin.

Järkevämpää on tehdä kestäviä rakenteellisia ratkaisuja, jotka tuovat kestäviä säästöjä eivätkä vaaranna hoivaa.

Aikaa ja rahaakin hallituksella olisi ollut. Professori Juha Auvisen laskelmien mukaan julkinen perusterveydenhuolto olisi jo voitu saada kuntoon, jos yksityiselle terveystalokseen tällä vaalikaudella sytytetty yli puoli miljardia euroa olisi kohdennettu hyvinvointialueille ja hoitoonpääsyn parantamiseen.

SDP lupasi aluevaaleissa huolehtia vastuullisesta taloudenpidosta ja pitää kiinni kahden viikon hoitotakuusta. Tätä työtä on nyt tehty eri puolilla Suomea, mutta hallituksen armottoman politiikan vuoksi urakka on vaikea.

Oikeistohallituksen jälkeen SDP:n yksiselitteinen tavoite on palauttaa luottamus julkisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Ensimmäinen askel on yksinkertainen mutta ratkaiseva: lompakon paksuudesta riippumatta hoitoa on saatava silloin, kun sitä tarvitsee. Se on jokaisen oikeus – ja ikäihmisten, kunniakansalaistemme, on saatava elämänsä illaan inhimillinen, arvokas hoiva. •

Antti Lindtman
SDP:n puheenjohtaja

Kanta-Hämeen Hyvinvointisanomat
Hämeen Sosialidemokraattien lehti
Joulukuu 2025
Päätoimittaja Lauri Jormanainen
Painopaikka Lehtisepät Oy, Lahti

Hämeen Sosialidemokraatit ry
Piiritoimisto
Birger Jaarlin katu 11 C
13100 HÄMEENLINNA

Toiminnanjohtaja
Jarkko Nissinen
040 501 5995
jarkko.nissinen@sdp.fi

Aluekoordinaattori
Aleksanteri Gustafsson
050 322 3391
aleksanteri.gustafsson@sdp.fi

Tuotanto Kubo Oy
www.kubo.fi
sami.turunen@kubo.fi

Järjestöassistentti
Mia Heinonen
050 570 6864
mia.heinonen@sdp.fi

www.hame.sdp.fi
email: hame@sdp.fi
FB: Hämeen sosialidemokraatit
Instagram: @sdphame

Tekstit
Sami Turunen ja Leena Filpus
Kuvat Antti Kempainen

HAME.SDP.FI

Poliittinen mainos
Rahoittaja: Hämeen Sosialidemokraatit